Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти
public@naqa.gov.ua

Смірнова Олега Ювеналійовича.

СКАРГА/ПОВІДОМЛЕННЯ
про наявність фактів академічного плагіату
в дисертації Вергелеса К. М.

Керуючись пп. 2–7 «Порядку розгляду скарг/повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації», затвердженого на засіданні Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти 24 жовтня 2023 р. (протокол № 16 (45); зі змінами: протокол № 21 (50) від 26.12.2023, протокол № 10 (60) від 14.05.2024 та протокол № 18 (68) від 22.10.2024), повідомляю про факти академічного плагіату в захищеній Вергелесом Костянтином Миколайовичем дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук.

У «Рекомендаціях щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо)» (Лист МОНУ №1/11-8681 від 15.08.2018) зазначається наступне:

- 1.2. Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства (ч. 4 ст. 42 Закону України «Про освіту»);

- 2. <…> Академічним плагіатом є:
  - 2.1 Відтворення в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.
  - 2.2. Відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.
- 3. Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо).
  - 3.1. Будь-який текстовий фрагмент обсягом від речення і більше, відтворений в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі з іншого джерела, обов'язково має супроводжуватися посиланням на це джерело. Винятки допускаються лише для стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальновживаними.
  - 3.2. Якщо перефразування чи довільний переказ в тексті наукової роботи тексту іншого автора (інших авторів) займає більше одного абзацу, посилання (бібліографічне та/або текстуальне) на відповідний текст та/або його автора (авторів) має міститися щонайменше один раз у кожному абзаці наукової роботи, крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків (в останньому разі допускається подати одне посилання наприкінці списку).

Національне агентство із забезпечення
якості вищої освіти
№13-25-АД від 27.05.2025

- 3.3. Якщо цитата з певного джерела наводиться за першоджерелом, в тексті наукової роботи має бути наведено посилання на першоджерело. Якщо цитата наводиться не за першоджерелом, в тексті наукової роботи має бути наведено посилання на безпосереднє джерело цитування («цитується за: _____»).

У докторській дисертації К. М. Вергелеса **виявлені факти порушення академічної доброчесності,** які підпадають під визначення академічного плагіату (пп. 1.2, 2.1 і 2.2 зазначених «Рекомендацій»), та недотримання ним пп. 3.1, 3.2 і 3.3 цих «Рекомендацій».

Плагіат виявлений у наступній праці:

Вергелес Костянтин Миколайович. Сутність та смисли людини в православ'ї: методологія філософсько-релігієзнавчого дослідження. – Дис. … доктора філософських наук (спец. 09.00.11 – релігієзнавство). – Київ, 2018.

Дисертація та автореферат К. М. Вергелеса розміщені на сайті Національного репозитарію академічних текстів за адресою https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0518U002759/.

Науковий консультант: **Харьковщенко Євген Анатолійович,** доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри релігієзнавства філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Офіційні опоненти:

- **Бондаренко Віктор Дмитрович,** доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри богослов'я і релігієзнавства Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова;
- **Ломачинська Ірина Миколаївна,** доктор філософських наук, професор кафедри філософії Київського університету імені Бориса Грінченка;
- **Саух Петро Юрійович,** доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАПН України, академік-секретар Відділення вищої освіти.

Дисертація була виконана на кафедрі філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка та захищена 10.12.2018 на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.001.43 у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

Учений секретар спеціалізованої вченої ради – кандидат філософських наук **Фенно Ірина Миколаївна.**

За даними автореферату (с. 32–36), К. Вергелес має 1 монографію, 25 статей і 25 тез, опублікованих за темою дисертації в 2014–2017 рр.

Установлено, що дисертація К. М. Вергелеса містить текстові збіги (плагіат) з наступними джерелами:

1. **Васильєва І. В. Людина у релігійному вимірі: методологічні аспекти.** – Дис. … доктора філософських наук. – Київ, 2010. (https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0510U000872/).
2. **Гурська Л. В. Буття як філософсько-релігієзнавча проблема.** – Дис. … кандидата філософських наук. – Київ, 2011. (https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0411U004197/).

Дисертація І. Васильєвої відсутня в списку літератури дисертації Вергелеса однак є її монографія (на основі дисертаційного дослідження) під №62: Васильєва І. В. «Людина у релігійному вимірі» (Київ: Книга плюс, Херсон: ПП Кальченко, 2010. – 345 с.), яка згадується один раз на с. 210. У Порівняльній таблиці (Додаток 1) наведені ті фрагменти дисертації Вергелеса, що мають збіги з дисертацією І. Васильєвої без належних покликань.

Праці Л. Гурської відсутні в списку літератури дисертації Вергелеса.

Збіги з дисертацією І. Васильєвої виявлені на сс. 53, 75–78, 92–93, 110–111, 167–169, 188–190, 243–245, 251–253, 258–259, 261–262, 264–265, 267–268, 270–271, 328, **– усього на 32 сторінках.**

Збіги з дисертацією Л. Гурської виявлені на сс. 179–181 та 294, – **усього на 4 сторінках.**

Виявлено, що крім дослівно переписаних фрагментів чужих дисертацій, що містять думки авторів, наявний рерайтинг різного ступеня. Стилістичні та граматичні помилки, що виникли внаслідок рерайтингу («розрізняти вічне від тлінного» на с. 93, «підтверджує думку, про» на с. 189, «є й XXI столітті» на с. 252, обірвана цитата з праці Шпенглера без лапок на с. 258), на мій погляд, підтверджують факти плагіату.

Також кілька разів К. Вергелес переписував абзаци, в яких автори дисертацій свої висловлювання супроводжували цитатами з інших джерел, тобто користався готовими цитатами з чужим аналізом.

Крім того, Вергелес переписував чужий текст разом із висловами «аналізуючи … слід виділити» (с. 76), «ми можемо наголошувати» та «слід погодитися з думкою» (с. 92), «на нашу думку» (с. 168, с. 258), «ми розуміємо» та «отже» (с. 190), «слід погодитися з думкою» (с. 258), а також додавав до чужого тексту вислів «на нашу думку» (с. 261, с. 270).

Про плагіат у дисертації К. Вергелеса написано на сайті «Плагіат і фальсифікації в наукових працях» у публікації «Проректор Вінницького медичного університету – філософ-релігієзнавець Костянтин Вергелес» (https://false-science-ua.odoo.com/prorektor-vinnitskogo-medichnogo-universitetu-filosof-religiieznavets-kostiantin-vergeles).

Наявні збіги текстів без зазначення покликань **порушують вимоги,** встановлені **статтею 42 Закону України «Про освіту»** щодо академічної доброчесності, а також **вимоги «Порядку присудження наукових ступенів»,** затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р. (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1197-2021-п#Text):

«9. Дисертація на здобуття наукового ступеня є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої монографії. Підготовлена до захисту дисертація повинна містити висунуті здобувачем науково обґрунтовані теоретичні або експериментальні результати, наукові положення, а також характеризуватися єдністю змісту і свідчити про особистий внесок здобувача в науку.»

«14. <…> У разі виявлення текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело дисертація знімається з розгляду незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту.

Виявлення в дисертації, авторові якої вже видано диплом доктора чи кандидата наук, текстових запозичень без посилання на джерело, є підставою для прийняття рішення про позбавлення його наукового ступеня.»

На підставі викладеного **звертаюся до НАЗЯВО з проханням:**

1. Розглянути питання щодо академічного плагіату в дисертації Костянтин Миколайович Вергелес на здобуття ступеня доктора наук, провівши аналіз наведених фактів текстових збігів, та прийняти рішення щодо виявлення/невиявлення у дисертації К. М. Вергелеса фактів порушення академічної доброчесності.
2. У випадку підтвердження фактів порушень К. М. Вергелесом академічної доброчесності звернутися до Міністерства освіти і науки України з вимогою щодо необхідності позбавлення цієї особи наукового ступеня доктора наук.

Додатки:

1. Порівняльна таблиця із наведенням фрагментів дисертації Вергелеса К. М. та відповідних фрагментів опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства в форматах pdf та docx.

2. Електронна копія дисертації Вергелеса К. М., поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук, у форматі pdf.

3. Електронні копії зазначених у скарзі джерел неправомірного використання в форматі pdf.

26 травня 2025 р.

О. Ю. Смірнов,
канд. біол. наук, ст. наук. співр.